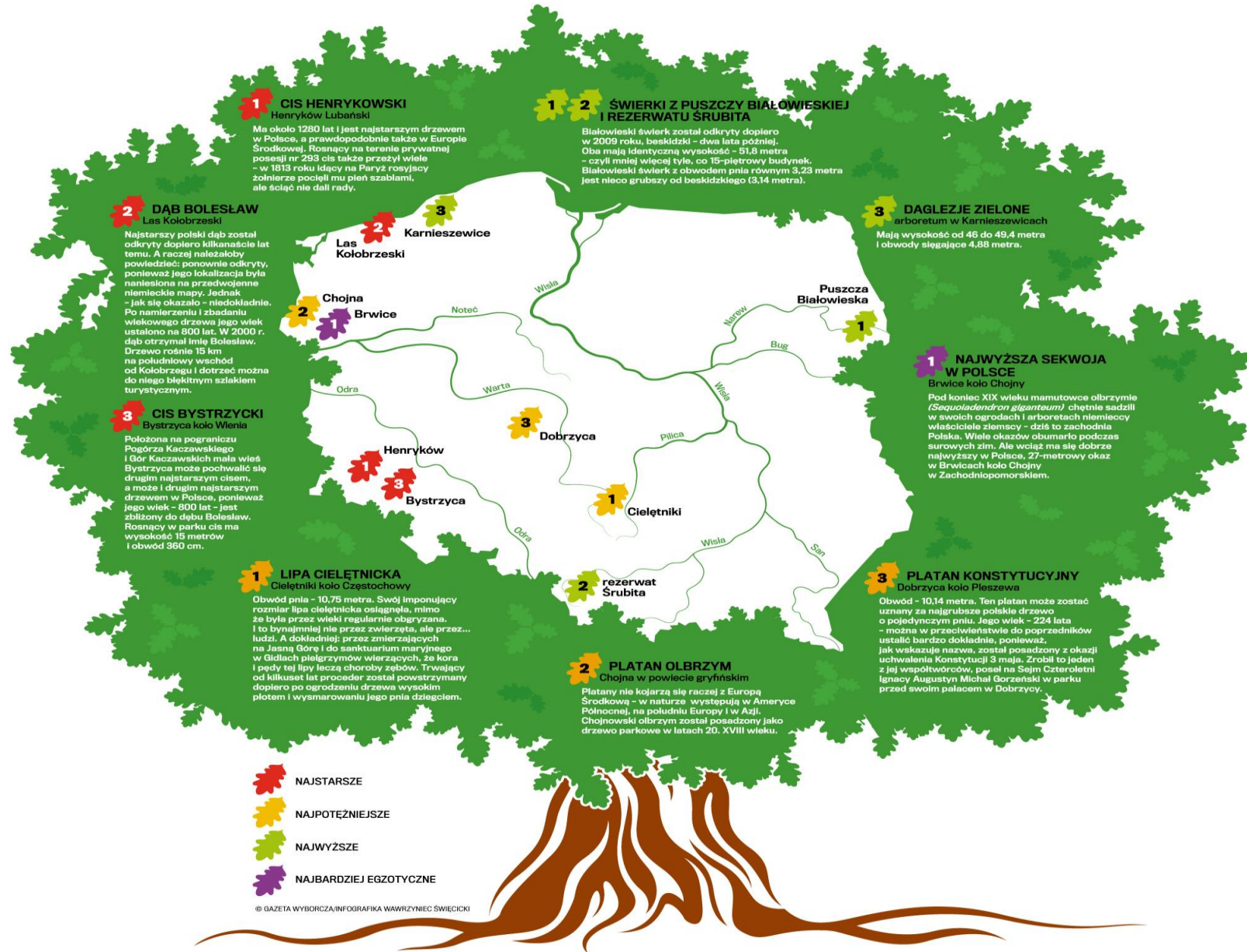

Lasy w Polsce

- NAJSTARSZE
- NAJPOTĘŻNIEJSZE
- NAJWIŻSZE
- NAJBARDZIEJ EGZOTYCZNE

Co to jest las?

Las jest to najprościej mówiąc zbiorowisko roślin i zwierząt. To miejsce, gdzie na pewnym terytorium żyje mnóstwo organizmów roślinnych i zwierzęcych bardzo często ściśle od siebie uzależnionych. W Polsce występują trzy rodzaje lasów:

- lasy iglaste - rosną w nich tylko drzewa iglaste,
- lasy liściaste - rosną w nich jedynie drzewa liściaste,
- lasy mieszane - rosną w nich zarówno drzewa iglaste, jak i drzewa liściaste

RODZAJE LASÓW

Lasy liściaste

*buki, dęby, brzozy,
klony, wierzby,*

Lasy iglaste

*sosny, świerki, jodły,
modrzewia,*

Lasy mieszane

*dęby, buki,
sosny, świerki,*

Rodzaje drzew w polskich lasach

Struktura gatunków polskich lasów

sosna – 58,5%

brzoza – 7,5%

dąb – 7,5%

świerk – 6,4%

buk – 5,8%

olsza – 5,4%

inne drzewa liściaste – 4,7%

inne drzewa iglaste – 4,2%

Typy lasów w Polsce

- **Las liściasty** - dzieli się na lasy liściaste zrzucające liście na zimę, spotykane w strefie umiarkowanej, lasy szerokoliste spotykane w strefie subtropikalnej oraz lasy wilgotne zwane tropikalnymi.
- **Las iglasty** - występują głównie na glebach bielcowych w klimacie umiarkowanym. W lasach iglastych spotyka się takie drzewa jak sosny, świerki. Lasy iglaste dzieli się na bory sosnowe, lasy świerkowe i lasy jodłowe.
- **Las mieszany** - to lasy w siedliskowe, w których występują takie gatunki drzew jak dąb, buk, sosna, świerk, jodła, modrzew, brzoza.
- **Bór wysokogórski** - znajdujący się na wysokości ok. 1100 m n.p.m. Dominującym tu gatunkiem drzewa jest świerk, występuje także jarzębina. W podszycie występuje porzecznica alpejska, w runie trzciniek owłosiony, podbiałek alpejski, wietlica, kosmatka alpejska.
- **Lasy gospodarcze** - wykorzystywane w przemyśle jako surowiec do przerobu, lub wyrobu określonych produktów, m.in. w przemyśle budowlanym, meblarskim, itp.

Gdyby nie działalność człowieka, to niemal cała powierzchnia Polski byłaby porośnięta lasem. Jedna brzoza wytwarza co roku tyle nasion, że gdyby każde wykiełkowało, to liczba drzew wystarczyłaby do stworzenia lasów na każdym skrawku łądu. Rzeczywiście, przed wiekami teren naszego kraju porastała niezmierna puszcza. Dzisiaj jedyną pozostałością po tym potężnym lesie jest Puszcza Białowieska.

Lasy to zbiorowiska roślinne, w których dominują drzewa. Współtworzą go również krzewy i rośliny zielne. Na las składają się także żyjące w nim zwierzęta i inne organizmy. Obecność rozłożystych koron wpływa na warunki panujące poniżej. Dlatego w lesie można wyróżnić cztery główne piętra.

Piętro koron drzew jest najwyższą warstwą lasu. Pochłania ona większość światła słonecznego, ale narażona jest na oddziaływanie najwyższej temperatury powietrza latem, a najniższej zimą. Także wiatry w tej części lasu są najsilniejsze. W piętrze koron drzew zakładają gniazda niektóre ptaki leśne, zwłaszcza drapieżne (np. bielik, myszołów). Żyją tam również niektóre nadrzewne ssaki leśne (np. wiewiórka i kuna) oraz żerują nietoperze i owady.

Niżej, do wysokości kilku–kilkunastu metrów nad poziomem ziemi, rozciąga się piętro podszytu. Rosną tam młode drzewa oraz krzewy. Korony drzew zatrzymują dużą część światła, więc do podszytu dociera go mniej. Jednocześnie słabo odczuwalny jest wiatr, a wahania temperatury są mniejsze. W piętrze podszytu żyją liczne leśne ptaki (np. pokrzewki, rudzik, kos), czasami płazy (rzekotka drzewna) oraz liczne owady i pająki.

Kilka lub najwyżej kilkadziesiąt centymetrów osiągają rośliny runa leśnego. Na tej wysokości światła jest zwykle bardzo mało, latem jest chłodno i wilgotno. Dominują tu mchy i paprocie oraz krzewinki, czyli krzewy bardzo małych rozmiarów, np. wrzosi i borówki. Do runa zaliczamy także grzyby. Tutaj pożywienia szukają ssaki (np. dziki, sarny, lisy, zające), gady (jaszczurki, węże), płazy (żaby i ropuchy) oraz owady.

Najniższym piętrem lasu jest ściółka zalegająca bezpośrednio na podłożu. Składa się z odpadłych liści, igliwia i szczątków roślin oraz zwierząt. Żyją tu destruenci (bakterie, grzyby, organizmy glebowe) rozkładający szczątki i tworzący próchnicę.

Jak wyglądają drzewa i jak je rozpoznać?

Umiejętność rozpoznawania gatunków to wypadkowa wielu czynników: wiedzy przyrodniczej, spostrzegawczości, otwartości ale także posiadania dobrych narzędzi edukacyjnych. Dokładnie z tych samych zmysłów korzystamy na co dzień pozdrawiając kogoś znajomego na ulicy (wzrokowo oceniamy jego wygląd, wzrost, kolor oczu, włosów, sylwetkę) i przyporządkujemy do zapamiętanej aparycji osoby, którą znamy.

Bez fachowego sprzętu, a nawet bez szerokiej wiedzy każdy z nas może rozpoznawać najbardziej popularne drzewa. Uważny wzrok, węch i dotyk są doskonałymi narzędziami w tej sztuce.

Drzewo jest bardzo wdzięcznym obiektem „badawczym”. Niezależnie od pory roku... Wiosną uraczy nas młodymi listkami wyłaniającymi się z pąków i zaskakującymi kwiatostanami (których wygląd z daleka czasem błędnie zasugeruje nam, że to liście). Latem możemy rozpoznawać drzewa za pomocą w pełni rozwiniętych już liści ale także owoców. Jesienią szczególnie lubimy obserwować przebarwiające się liście a zbierane kasztany czy żołędzie są nieodłącznym budulcem ludzików na zajęciach plastycznych. Zimą, drzewa pozbawione liści, tkwią w uśpieniu. To dobry moment by obserwować pędy i pąki wierzchołkowe. Od smoliście czarnych jesionu poprzez zielone klonu i malinowe lipy. W każdym momencie - przy odrobinie determinacji i zaciekawienia drzewo daje nam różne sposobności by je bliżej poznać.

Przyglądając się drzewom warto zwrócić uwagę na następujące aspekty:

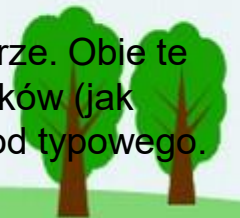
Pokrój - czyli sylwetka drzewa. To cecha szczególnie przydatna zimą, kiedy drzewa pozbawione są liści czy owoców. To charakterystyczny rysunek nadany drzewu przez układ gałęzi, konarów (oczywiście dotyczy to drzew, które nie były znacznie przycinane/formowane).

Liście - to „znaki szczególne drzew”, warto zwrócić uwagę na ich kształt, brzeg blaszki liściowej czy długość ogonka.

Kora - to „skórka” pokrywająca pień drzewa. Choć (generalnie) to trudna do rozpoznania cecha gatunkowa, niemniej jednak, niektóre drzewa, np. brzoza, są z łatwością rozpoznawane właśnie po korze.

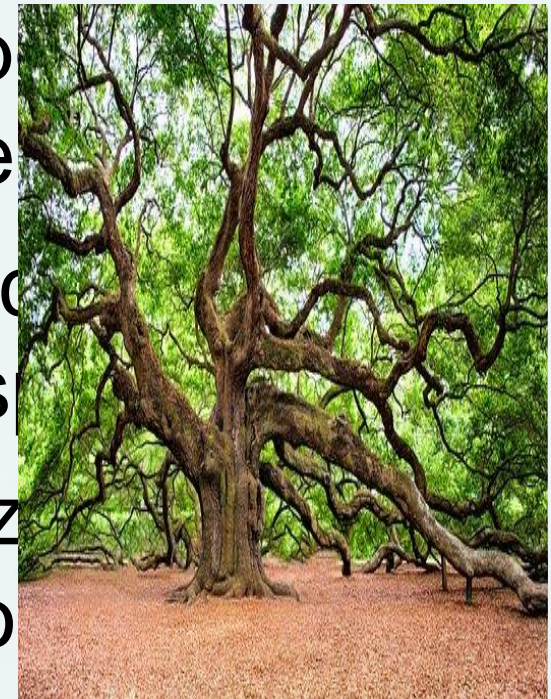
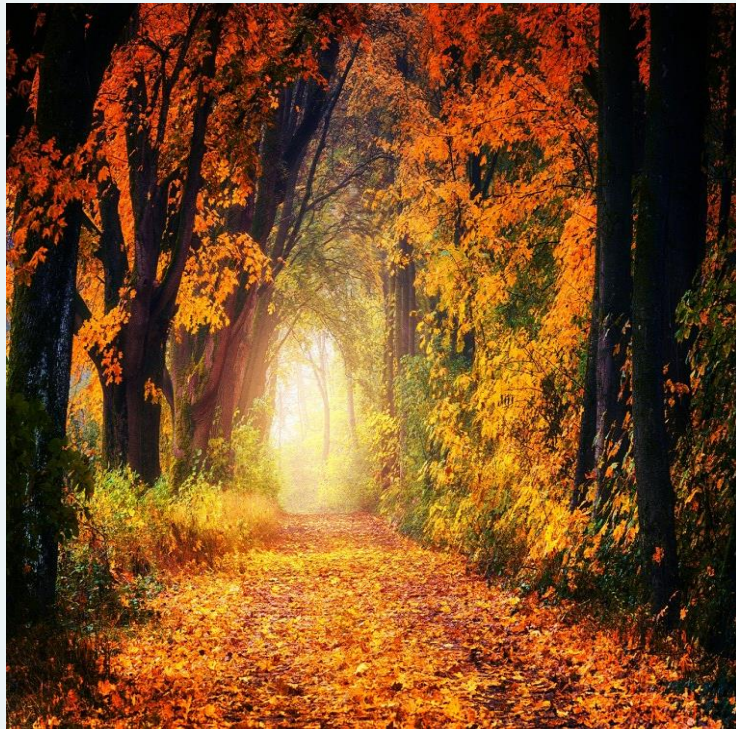
Uwaga!

Wiemy już, że opisując wygląd (drzewa czy zwierzęcia) w pierwszej kolejności mówimy o kolorze i rozmiarze. Obie te cechy są ważne ale trzeba pamiętać, że są bardzo zmienne. Oznacza to, że w zależności od wielu czynników (jak nasłonecznienie, żyzność gleby, sąsiedztwo innych gatunków...) dany osobnik może się znacznie różnić od typowego.

- Możemy także rozpoznać drzewa dzięki encyklopedii drzew, różnym książkom, atlasom, istnieje także tzw. „klucz do oznaczania”- pozwala na łatwą identyfikację najczęściej spotykanych w Polsce gatunków drzew i większych krzewów.

format tekstu konspektu

konspektu

– Piąty

poziom

Polska dżungla: Lasy łęgowe to zielone płuca ziemi.
Dbajmy o nie

Nadrzeczne lasy łęgowe są najbogatszym w gatunki roślin i zwierząt środowiskiem leśnym na naszym kontynencie, będący odpowiednikiem niektórych lasów deszczowych strefy tropikalnej. W Polsce łęgi wierzbowo-topolowe zajmują niecałe 5% ich dawnego obszaru występowania. Dlatego też są one jednym ze środowisk najpilniej wymagającym zabezpieczenia.

Lasy łęgowe to lasy nadrzeczne występujące w dolinach rzek i strumieni, na siedliskach wilgotnych, w których głównym czynnikiem ekologicznym warunkującym życie i rozwój jest poziomy ruch wód (podnoszenie i opadanie poziomu wody w rzece). W strefie średniego zasięgu wód występuje krzewiaste zbiorowisko zarośli wierzbowych, które stanowi pierwsze stadium sukcesji (rozwoju) łęgu dojrzałego. Rozwój takich siedlisk zależy przede wszystkim od siły transportowej rzeki. Zarośla wierzbowe występują tylko w korytach nieuregulowanych rzek na nietrwałym podłożu jakim są piaski i żwiry. W związku z corocznym spływem kry lodowej niemożliwe jest rozwinięcie się tam roślinności drzewiastej. W zasięgu wysokiego poziomu wód w rzece występuje dojrzała forma łęgów wierzbowo-topolowych o bujnie rozwiniętej warstwie krzewów i bogatym runie leśnym. Dobrze zachowane łęgi wierzbowo-topolowe są rzadkością, gdyż zostały prawie całkowicie zniszczone poprzez wycinkę lasów i regulacje rzek.

W Polsce spotykamy trzy typy nadrzecznych lasów łęgowych:

łęgi wierzbowo-topolowe wraz ze wczesnymi stadiami ich rozwoju - wiklinowiskami nadrzeczными;

łęgi wiązowe i wiązowo-jesionowe występujące w dolinach dużych rzek Polski;

łęgi jesionowo-olchowe występujące w dolinach małych rzek.

Powinniśmy chronić lasy i zarośla łęgowe ponieważ:

są bardzo cenne przyrodniczo i w porównaniu z innymi lasami europejskimi - charakteryzuje je najbardziej złożona struktura przestrzenna i warstwowa. Oferują one najwyższą liczbę nisz ekologicznych dla różnorodnych organizmów żywych. Zniszczenie tego typu lasów doprowadzić może do zmniejszenia bioróżnorodności biologicznej, czyli wyginięcia wielu gatunków roślin i zwierząt. Na przykład w Niemczech aż 71 % gatunków ptaków zamieszczonych na czerwonej liście gatunków zagrożonych występuje właśnie w lasach łęgowych.

stanowią najbogatsze w ptaki i ssaki środowisko leśne Europy Środkowej, oferujące możliwość łęgów dla prawie 100 gatunków, czyli dla ponad 40 % ptaków gniazdujących kiedykolwiek w naszym kraju.

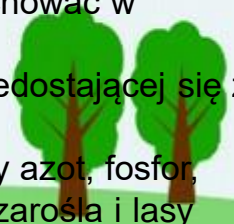
są zasiedlane przez ptaki i ssaki w najwyższym zagęszczeniu osobników. Oznacza to, że chroniąc hektar takiego lasu - chronimy zarazem największą liczbę gatunków zwierzęcych i spore ich populacje.

należą do najsilniej zredukowanych powierzchniowo i najmocniej przekształconych środowisk leśnych. Do dziś zachowały się w Polsce na obszarze mniejszym niż 5 % pierwotnego arealu, a w swej dojrzałej postaci zapewne mniej niż 1 % stanu dawnego.

łęgi rosnące w obrębie wałów przeciwpowodziowych pełnią funkcje ochronne. Podczas powodzi zmniejszają one prędkość i siłę wody, zatrzymują część wody chroniąc tym samym przed zalaniem tereny położone niżej. Dlatego też należy je zachować w międzywalu, które powinno być wystarczająco szerokie, by pomieścić duże ilości wody podczas powodzi.

pełnią funkcje wzmacniające brzeg. Zapobiegają erozji bocznej rzek, a co za tym idzie, zmniejszają ilość gleby przedostającej się z pól do rzek.

są wreszcie naturalną oczyszczalnią ścieków, nie wymagającą żadnych nakładów finansowych, pobierającą z wody azot, fosfor, pozostałości pestycydów i inne pierwiastki, oczyszczającą ścieki bytowe i rolnicze. Im rzeka płynie wolniej poprzez zarośla i lasy łęgowe - tym proces samooczyszczania wód jest bardziej wydajny i woda w rzece jest lepiej natleniona i czystsza.

Puszcza

Puszcza - dziewiczy las o dużej powierzchni, niezmieniony działalnością człowieka.

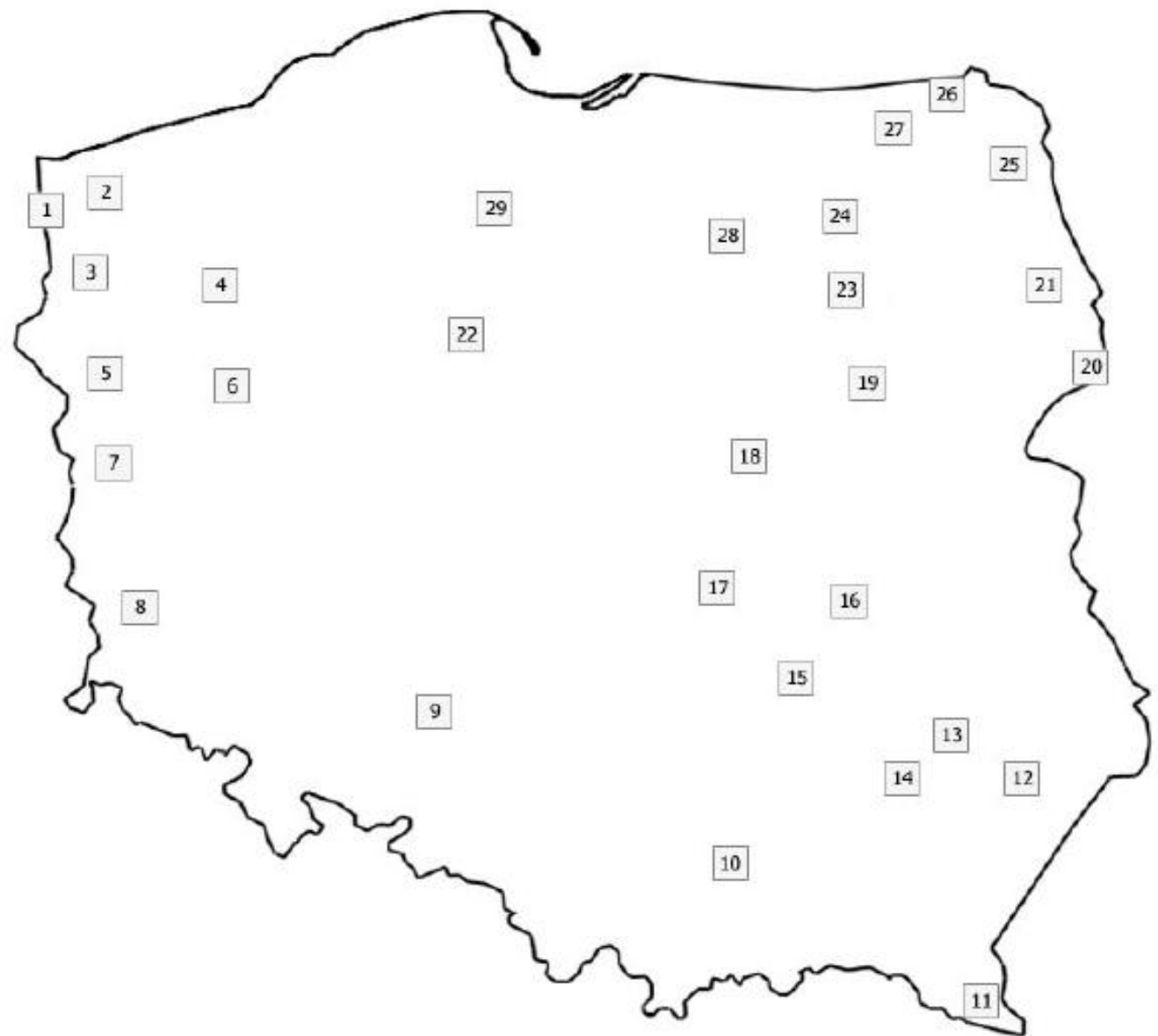
Pierwotne puszczańskie drzewostany były bardzo bogate pod względem składu gatunkowego i struktury warstwowej.

Obszar Polski porastała niegdyś puszcza, ciągnąca się od stepów wschodu po zachodnioeuropejskie lasy liściaste. Lasy te były bogate w zwierzynę. Do dzisiejszych czasów żyją w nich m.in. tury, żubry, niedźwiedzie, łosie, wilki, rysie oraz żbiki.

Puszcze i bory w Polsce

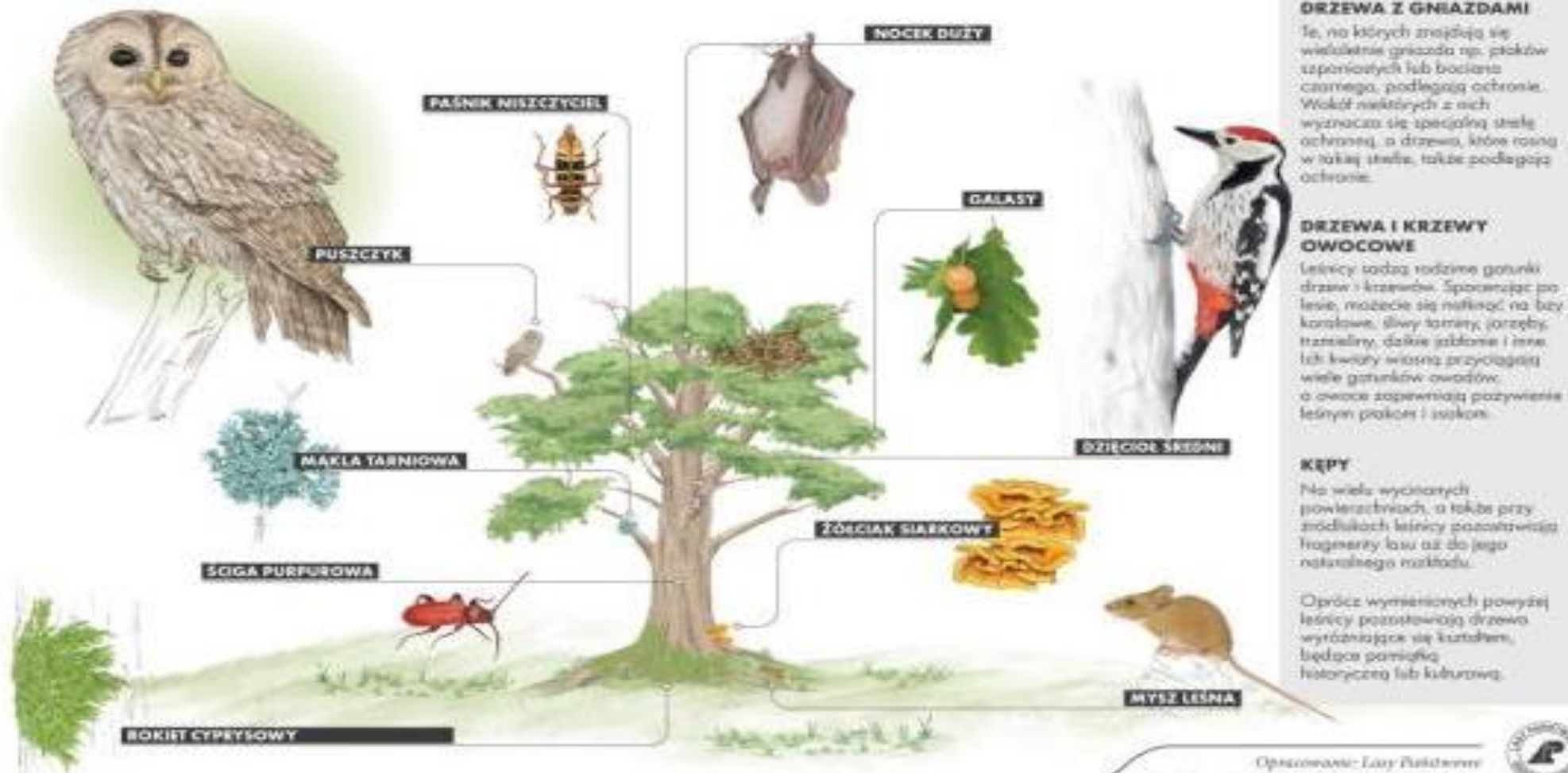
1. Puszcza Wkrzańska
2. Puszcza Goleniowska
3. Puszcza Bukowa
4. Puszcza Drawska
5. Puszcza Gorzowska
6. Puszcza Notecka
7. Puszcza Lubuska
8. Bory Dolnośląskie
9. Bory Stobrawskie
10. Puszcza Niepołomska
11. Puszcza Karpacka
12. Puszcza Solska
13. Lasy Janowskie
14. Puszcza Sandomierska
15. Puszcza Świętokrzyska
16. Puszcza Kozienicka
17. Puszcza Pilicka
18. Puszcza Kampinoska
19. Puszcza Biała
20. Puszcza Białowieska
21. Puszcza Knyszyńska
22. Puszcza Bydgoska
23. Puszcza Kurpiowska
24. Puszcza Piska
25. Puszcza Augustowska
26. Puszcza Romincka
27. Puszcza Borecka
28. Puszcza Nidzicka
29. Bory Tucholskie

Ciekawostka

DRZEWO TĘTNIĄCE ŻYCIEM

Stare, często dziuplaste drzewa, są cenne dla różnorodności biologicznej. Zapewniają odpowiednie warunki do życia licznym organizmom – zwierzętom, roślinom i grzybom, w tym wielu rzadkim i chronionym gatunkom. Leśnicy o tym wiedzą, dlatego dbają, aby takich drzew w żadnym lesie nie zabrakło.

DRZEWA DZIUPLASTE

Pełnią bardzo ważną rolę jako schronienie dla ptaków, żuków, owadów, dlatego zostawiany ich w lesie jak rzeźby.

DRZEWA Z GNIAZDAMI

Te, na których znajdują się wieloletnie gniazda np. ptaków szparytanych lub bociana czarnego, podlegają ochronie. Wokół niektórych z nich wyznacza się specjalną strefę ochronną, a drzewa, które rosną w takiej strefie, także podlegają ochronie.

DRZEWA I KRZEWY OWOCOWE

Leśnicy także rodzime gatunki drzew i krzewów. Spacując po lesie, możecie się natknąć na bzy karłowate, śliwy tarniny, jarzęby, trzmieliny, dąbki jabłone i inne. Ich kwiaty wciągają przyciągają wiele gatunków owadów, a owoce zapewniają pożywienie leśnym ptakom i żukom.

KĘPY

Na wielu wyciszonych powierzchniach, a także przy źródłach leśnicy pozostawiają fragmenty lasu aż do jego naturalnego rozkładu.

Oprócz wymienionych powyżej leśnicy pozostawiają drzewa wyróżniające się kształtem, będące pomnikami historycznej lub kulturowej.

